

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-1050

7.12.2022

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – disp. – opphør av forsikring – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 28.5.22 til og med 2.6.22. Kjøretøyet ble oppført som uforsikret som følge av at forsikringen som var tegnet hadde gått til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 1.6.22 inn i TFFAuto at forsikringen hadde opphørt 27.5.22. Klager bestred illeggelsen og anførte at det måtte gis dispensasjon for det ilagte gebyret fordi forsikringstaker ikke hadde kjennskap til at forsikringen var i ferd med å opphøre.

Trafikksforsikringsforeningen fastholdt gebyrileggelsen og anførte at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at klager måtte gis medhold fordi selskapet ikke har adgang til å legge inn melding om opphør før betalingsfristen er utløpt. Fristen i betalingspåminnelsen var 1.6.22. Etter nemndas syn lå det derfor utenfor klagers kontrollansvar å påse at oppsigelse av forsikringen skjer på lovlig måte.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a. Den totale gebyrperioden er fra og med 28.5.22 til og med 2.6.22.

Kjøretøyet var forsikret frem til og med 27.5.22, da forsikringen ble avsluttet på grunn av manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 1.6.22 inn opplysninger i TFFAuto at forsikringen var gått til opphør den 27.5.22.

Den 1.6.22 varslet Trafikksforsikringsforeningen forsikringstaker (en annen enn eier) på SMS og e-post om at kjøretøyet fremstod som uforsikret. Dagen etter ila Trafikksforsikringsforeningen eier av kjøretøyet et gebyr for uforsikret kjøretøy. Gebyret ble ilagt fra og med den 28.5.22.

Kjøretøyet ble forsikret på nytt 3.6.22.

I klagen til Trafikksforsikringsforeningen ble det anført at gebyret måtte ettergis som følge av at forsikringsavtalen ble avsluttet uten at forsikringstaker ble varslet om opphøret. Forsikringstaker forklarte at hun først fikk kjennskap til opphøret fem dager etter at avtalen faktisk var opphørt.

Trafikksforsikringsforeningen kontaktet forsikringsselskapet, som skal ha uttalt at:

Kunden er også varslet pr SMS 23.05.2022 kl 14:08 til tlf nummer: (...) med følgende tekst:

Hei ,

Vi kan dessverre ikke se å ha mottatt betaling for dine forsikringer for (...). Vi ber deg betale kravet på kr 2590,- snarest for å unngå at dine forsikringer opphører fra 27.05.22. Betales inn til konto (...) med kidnr (...). Er faktura betalt en av de siste dagene, ber vi deg se bort fra denne påminnelsen. For spørsmål, kontakt din rådgiver.

Hilsen, Watercircles forsikring.

Trafikkforsikringsforeningen skrev vurdering i saken den 26.8.22. Foreningen fant ikke grunnlag for å gi klager medhold, og saken ble overført til ny vurdering hos Finansklagenemnda.

Klager ved fullmektig (forsikringstaker) avviser at det er grunnlag for å ilegge gebyr og anfører at forsikringsselskapet avsluttet forsikringene uten å varsle. Det ble ordnet med nye forsikringer med en gang fullmektig fikk vite at hus og kjøretøy var uforsikret. Alle regningene er betalt til forfall. Dokumentasjonen som er oversendt fra forsikringsselskapet stemmer ikke med det som har blitt sendt fullmektig. Hverken når det gjelder beløp eller dato. Varsel/purring ble mottatt 27.5.22 og hadde forfall 1.6.22. På faktura med referansenr. 225012702 er det forfall 1.6.22 med beløp kr 2590 for mars og mai. Fullmektig har funnet ut at flere av avtalegiroene ikke fungerte i banken i mars måned og har fått flere purringer pga. dette. Purringen ble betalt til forfall. På denne står det "Dersom premien ikke betales innen betalingsforfall opphører forsikringsavtalen umiddelbart og uten ytterlige varsel." Fullmektig trodde derfor hun var innafor. Forsikringen ble imidlertid avsluttet mange dager før forfall.

Det tok et døgn å finne ut av hva som hadde skjedd før det ble opprettet ny forsikring. Både Watercircles og Trafikkforsikringsforeningen var utfordrende å få tak i. Hadde det ikke vært for dette hadde det blitt tegnet ny forsikring samme dag som varselet ble sendt.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at kjøretøyet ble uforsikret på grunn av manglende betaling fra og med 28.5.22. Kjøretøyet ble igjen forsikret den 3.6.22. Gebyrkravet ble sendt til klagers registrerte adresse og er ikke mottatt i retur. Gebyrkravet anses betryggende sendt og mottatt.

Trafikkforsikringsforeningen finner ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Betalingsmislighold vil regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Selv om eier overlater forsikringsansvaret til en annen, er det fortsatt eiers ansvar å følge opp at forsikringsplikten overholdes. Dersom forsikringstaker hadde reagert på sms-varsel fra forsikringsselskapet og ikke ventet til varsel fra Trafikkforsikringsforeningen ble mottatt, kunne klager unngått gebyr.

Trafikkforsikringsforeningen anfører videre at det ikke er grunnlag for delvis dispensasjon grunnet forsikringsselskapets sene innmelding om forsikringens opphør i TFFAuto.

Trafikkforsikringsforeningen hefter ikke for selskapenes praksis da forsikringsselskapene ikke er part i gebyrsakene, og følgelig kan heller ikke nemnda trekke inn deres praksis. Etter ordlyden i § 17a og forarbeidene kan det legges til grunn at det er årsakene til "brot på plikten til å tinga trafikktrygding" eller "bruddet på forsikringsplikten" som er utgangspunktet for vurderingen av om gebyr skal ettergis eller ikke. "bruddet på forsikringsplikten" er opphør på grunn av manglende betaling av forsikringspremien. Det er ikke riktig å se på etterfølgende årsaker til at den ansvarlige ikke har tegnet ny ansvarsforsikring etter opphør.

Det er heller ikke riktig å foreta en rimelighetsvurdering ved å vurdere om det er rimelig at klager skal få ettergitt deler av gebyret basert på forsikringsselskapenes praksis. Verken loven, forskriften eller forarbeidene åpner for rimelighetsvurderinger. Det er heller ikke vist til rettspraksis som kan underbygge at det i slike saker kan foretas en slik vurdering.

Hvis spørsmålet er om forsikringsselskapenes uheldige praksis burde endres må dette ikke behandles i gebyrsakene, men i saker mellom forsikringsselskap og kunde. Det skal i gebyrsaker vurderes om gebyret er korrekt ilagt eller ikke. Det er naturlig at det vurderes om selskapene har sagt opp forsikringen på en god måte i tråd med FAL. Det skal derimot ikke vurderes om selskapene har fulgt gjeldende regler.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at det var grunnlag for å gi klager delvis medhold som følge av forsikringsselskapets sene innmelding av forsikringens opphør i TFFAuto. Sekretariatet fant at dette var et forhold som lå utenfor klagers kontroll og ga dispensasjon for perioden fra og med 31.5.22 til og med 2.6.22. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Spørsmål som ikke kan behandles i denne saken

Ut fra det som anføres i denne saken, kan det reises spørsmål om deler av saken ligger utenfor hva som kan behandles i tvisten mot Trafikksforsikringsforeningen, og om enkelte spørsmål heller burde ha vært behandlet i en sak mellom forsikringstaker og forsikringsselskapet. Vi presiserer at vi ikke kan ta stilling til spørsmål mellom forsikringstaker/klager og forsikringsselskapet.

Dersom det anføres at forsikringsselskapet har gjort en feil i forbindelse med opphøret eller tegning av ny forsikring, er dette noe forsikringstaker/klager må ta opp med det aktuelle selskapet.

Når klagen tas under behandling presiserer vi at i denne saken, ikke har kompetanse til å behandle forholdet mellom forsikringstaker/klager og forsikringsselskapet. Forsikringstaker/klager må derfor eventuelt fremme klage angående dette til forsikringsselskapet. Dersom dette gjøres og det ikke gis medhold, kan saken mot selskapet påklages videre inn til Finansklagenemnda Skade (se www.finkn.no "send klage").

Vilkårene for hel eller delvis reduksjon/ettergivelse av gebyret (dispensasjon)

Ifølge TFFAuto var kjøretøyet uforsikret i perioden 28.5.22 til og med 2.6.22. Som utgangspunkt fremstår gebyrileggelsen for å være korrekt. Hovedspørsmålet i saken synes å være om det kan gis dispensasjon for gebyrileggelsen.

Reglene om dispensasjon står i bilansvarslova § 17a andre ledd og gebyrforskriften § 9. Bestemmelsene åpner for at gebyret kan ettergis helt eller delvis (det vil si reduseres eller bortfalle). En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll.

I dette ligger at eier er ansvarlig for alle forhold innenfor sin kontrollsfære. Det vil si alt som eier kan påvirke. Det er forutsatt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger blant annet av avgjørelse FinKN 2020-189 fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr), som er tilgjengelig på www.finkn.no.

Vi forstår det slik at klager har overlatt ansvaret om å forsikre kjøretøyet til fullmektig. Fullmektig har inngått forsikringsavtale i sitt navn. Det ligger klart innenfor klagers kontroll å velge å overlate et slikt ansvar til en annen. Når det gjelder selve opphøret, viser vi kort til at det skal svært mye til for å gi dispensasjon for manglende betaling, jf. FinKN 2019-373. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å gi dispensasjon som følge av manglende betaling i denne saken.

Det neste spørsmålet blir da om det kan gis delvis dispensasjon for det ilagte gebyret fordi forsikringsselskapet først den 1.6.22 la inn i TFFAuto at forsikringen løp ut allerede 27.5.22.

Nemnda har i flere avgjørelser tatt opp spørsmål knyttet til at enkelte forsikringsselskapet melder om opphør av forsikringen flere dager etter at forsikringen opphørte, se bl.a. FinKN 2021-860, 2022-275, 2022-269 og 2022-393. I FinKN 2022-721 redegjorde nemnda for når det vil være grunnlag for å gi delvis dispensasjon i slike tilfeller:

Nemnda har i flere tidligere avgjørelser innrømmet delvis dispensasjon dersom det er overveiende sannsynlig at ny forsikring ville blitt tegnet på et tidligere tidspunkt dersom vedkommende hadde mottatt varsel fra TFF tidligere. Utsendelse av varsel fra TFF er ikke mulig før forsikringsselskapet legger inn at forsikringen er opphørt.

I ovennevnte sak kom nemnda til at det mest sannsynlig var gebyrileggelsen som var årsaken til at klager tegnet ny forsikring. Nemnda konkluderte altså med at klagers kjennskap til gebyrileggelsen mest sannsynlig var årsaken til at ny forsikring ble tegnet.

I den foreliggende saken gikk forsikringen til opphør 27.5.22. Forsikringsselskapet la inn i TFFAuto at forsikringen var gått til opphør den 1.6.22, altså 5 dager etter at forsikringen var gått til opphør. I sak FinKN 2021-860 uttalte nemnda at forsikringsselskapene bør melde om opphør den dagen kjøretøyet ikke lenger er forsikret, eller senest to dager etter at forsikringen har gått til opphør. I denne saken burde dermed

forsikringsselskapet senest ha meldt om opphøret den 29.6.22.

Forsikringstaker ble varslet på SMS og e-post samme dag forsikringsselskapet la inn informasjon om at forsikringen var gått til opphør. Dette var den 1.6.22. Forsikringstaker tegnet ny forsikring 3.6.22. Basert på gjeldende nemndspraksis legger vi til grunn at gebyrileggelsen foranlediget at forsikringen ble brakt i orden, og at forsikringstaker eller eier ville hatt mulighet til å tegne ny forsikring på et tidligere tidspunkt dersom forsikringsselskapet hadde meldt fra om opphøret senest den 29.5.22.

I likhet med tidligere nemndsavgjørrelser må det også i vår sak være grunnlag for delvis dispensasjon på grunnlag av for sen innmelding i TFFAuto.

Det må videre vurderes hvor stor reduksjonen av gebyret bør bli i et slikt tilfelle. I sak FinkN 2022-393 uttalte nemnda at det må vurderes og avgjøres konkret i hver enkelt sak.

Dersom forsikringsselskapet hadde meldt fra om opphøret dagen etter opphør, eller senest den 29.5.22 ville forsikringstaker trolig ha blitt varslet elektronisk om gebyret samme dag. Slik vi forstår det var avtalen at fullmektig, og altså ikke klager selv, skulle fortsette å stå som forsikringstaker i avtalen med forsikringsselskapet. Fullmektig tegnet ny forsikring to dager etter det elektroniske varselet ble sendt fra Trafikkforsikringsforeningen. Altså ville fullmektig i et slikt tenkt scenario senest ha tegnet forsikring den 31.5.22.

Etter sekretariatets syn finner vi det rimelig å redusere gebyret med tre dager. Gebyr fra og med 28.5.22 til og med 30.5.22 må betales. Gebyr fra og med 31.5.22 til og med 2.6.22 må ettergis.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for å gi hel dispensasjon for det ilagte gebyret for forhold knyttet til forsikringsselskapets oppsigelse eller om det er grunnlag for delvis dispensasjon som følge av selskapets etterfølgende innmelding av opphøret.

Bilansvarslova § 17 a andre ledd lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter søknad ettergi gebyret helt eller delvis dersom brot på plikten til å tinga trafikktrygding må reknast som unnskuldeleg som følge av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet i merknadene til ny § 17 a følgende:

Annet ledd angir at kravet på gebyr helt eller delvis kan frafalles dersom bruddet på forsikringsplikten må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. Det følger av bilansvarslova § 15 hvem som er ansvarlig for å tegne trafikkforsikring. Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Klagers anførsel er at forsikringsselskapet i dette tilfellet la inn opplysning i TFFAuto om at forsikringen på kjøretøyet var opphørt før betalingsfristen i premievarslet var opphørt.

Forsikringsavtaleloven § 5-1 bestemmer at betalingsfristen skal være minst en måned regnet fra den dagen premievarsel er sendt forsikringstageren. I lovens § 5-2 er det videre bestemt at dersom premien ikke er betalt innen fristen i § 5-1, må selskapet for å bli fri for sitt ansvar sende et nytt varsel med minst 14 dagers betalingsfrist fra avsendelsen.

Klager hadde fra og med 12.11.21 forsikret bolig, to kjøretøyer og en campingvogn i det forsikringsselskapet 18.5.22 sendte en betalingspåminnelse som klager har fremlagt kopi av. I varselet fremgår det at betalingsfristen er 1.6.22, og at unnlatt betaling innen fristen ville innebære at forsikringen opphørte uten ytterligere varsel. Kravet som skulle betales var kr.2 590. Av side to i påminnelsen fremgår det at beløpet utgjør summen av to månedlige terminer med forfall 3.5.22 og 3.6.22. Sistnevnte er angitt som en åpen post "som ikke har forfalt".

Nemnda legger til grunn at betalingspåminnelsen var et varsel etter forsikringsavtaleloven § 5-2, men nemnda kan ikke se at loven åpner for å kreve også betaling av ikke forfalte terminer i samme varsel. Det avkrevde beløp var derfor det dobbelte av det krav som var misligholdt, og dessuten er det ikke adgang til å legge inn melding om opphør før betalingsfristen er utløpt. Slik melding kunne således tidligst vært lagt inn 2.6.22.

Selskapet har overfor Trafikkforsikringsforeningen opplyst at de sendte klager en SMS 23.5.22 med slikt innhold som angitt i saksfremstillingen ovenfor. Som man ser, er beløpet som kreves betalt det samme som i betalingspåminnelsen og KID-nummeret er identisk med det som er angitt på betalingspåminnelsen. Det dreier seg således om samme krav. SMS'en er ikke i tråd med lovens krav til et slikt varsel fordi betalingsfristen er for kort, beløpet er også her det dobbelte av det som kunne kreves og dessuten var varslet i strid med det som fremgikk av den skriftlige betalingspåminnelsen som selskapet sendte 18.5.22.

Konsekvensen av den ulovlige varslingen følger direkte av forsikringsavtaleloven § 5-2 og innebærer at selskapets ansvar fortsatt løp i tiden etter 1.6.22.

Etter nemndas syn ligger det utenfor klagers kontrollansvar å påse at oppsigelse av forsikringen skjer på lovlig måte, og klager bør derfor gis dispensasjon for hele det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).